

Nagrada Europske unije
za književnost

Priča
o duhovima

Laura
Freudenthaler

LJEVAK

Laura Freudenthaler
Příča o duhovima

Anne zatvara vrata stana, odlaže ručnu torbu na stolčić, pogleda mobitel i gurne ga u pretinac sa strane. Navikla je na to da krajičkom oka zamjećuje neko kretanje, ponekad se unatoč tome prepadne kada u trenutku dok vješa kaput nešto šmugne kroz otvorena vrata dnevnog boravka. Ili kad se okrene, pa joj se učini da su vrata Thomasove sobe tren prije bila otvorena, a sad ih je netko brzo zatvorio. No vrata Thomasove sobe već odavna ne stoje otvorena. U kuhinji Anne pere ono malo suđa koje još koristi kadli začuje struganje drva. Zatvori vodu, drži tanjur u mokrim rukama, zatim se osvrne. Više ne zna kako su stolci tren prije stajali oko stola. U dnevnom boravku pogled joj slučajno padne na donje police regala gdje stoje kutije s fotografijama. Jedna kutija strši preko ruba police. Anne odlazi do nje i gurne je stopalom, a možda i ne. Sve češće ostavlja stvari takve kakve jesu. Najčešće nije baš sigurna u to kakve su bile prije. Pored kanapea na podu leži časopis. Anne se redovito mora čuditi što četkicu za zube nije ostavila u čaši na umivaoniku, nego na perilici, ili na rubu kade, jednom prilikom pored sudopera u kuhinji. Kad je već u krevetu u svojoj sobi, nakon što čuje kako je Thomas ušao u stan, kako je bio

u kupaonici i kako se u njegovoj sobi stišalo, Anne još jednom ustane da ode na WC i da u kuhinji popije čašu vode. U predsoblju Anne razmišlja kako treba isprazniti džepove Thomasovog kaputa i jakne, ali i sakoa koje vješaju u garderobi. Thomas to ne čini, on ne baca ni račune iz trgovine, čak ni kad je na njima iznos samo za pastile protiv kašlja. Anne ga je ponekad pokušavala nagovoriti da nakon izlaska iz trgovine ili restorana račun baci u prvu kantu za smeće. Thomas je prihvatio igru, ali kad bi ruku s računom ispružio iznad kante za smeće, nije ga mogao baciti, a Anne bi vidjela njegovo bijesno lice prije nego što bi se okrenuo, ruku s računom gurnuo u džep i velikim koracima produžio. U nekom bi trenutku usporio, na kraju bi stao i čekao Anne. U međuvremenu, račun se dobiva za svaku sitnicu, a Thomasovi džepovi sve se brže njima pune. Jednom tjedno Anne prazni džepove kaputa, jakne i sakoa pa s rukama punim računa, šarenih papirića za bilješke i omota bombona odlazi u kuhinju. Ondje sve rasprostire po stolu i sortira u tri hrpice. Desno papirići za bilješke na kojima su zabilježeni već održani termini, onda omoti bombona, kao i nevažni računi. U sredinu Anne stavi račune iz restorana, a lijevo papiriće s bilješkama koje su još važne ili koje ne može svrstati. Hrpicu s omotima bombona Anne baci u smeće, preostale papiriće s bilješkama gurne natrag u džep Thomasovog kaputa. Račune iz sredine Anne uzme u svoju sobu. Još jednom odlazi u predsoblje i iz svoje torbe izvadi bilježnicu. Kada djevojka navečer čeka Thomasa u blizini njegova ureda ili on ode po nju, pita ju je li već jela. Naravno da ne, kaže djevojka, a Thomas kaže: Onda ćemo te nahraniti. Anne sortira račune prvo prema datumu. Zadnji put je vodila

knjigovodstvo u ponedjeljak prije tjedan dana. Postoje računi koji su izdani u vrijeme ručka ili popodne, često u blizini Thomasova ureda. Postoje računi na kojima je zaračunato više kava, mineralne vode, čaja, malo pivo, to su popodnevna tijekom kojih je Thomas imao više sastanaka jedan za drugim u jednom lokalnu. Postoje računi za dvije kave i svako malo računi iz kavane za dva čaja od jasmína, za koje Anne ne zna je li ih popilo jedno od njih dvoje ili oboje. Među računima za večere uglavnom je jedan za poslovnu na kojoj je bilo više osoba. Te račune Anne kasnije, zajedno s računima za poslovne sastanke tijekom dugih poslijepodneva, gurne natrag u Thomasov džep, kako bi ih mogao odbiti od poreza ili dalje obračunavati. Večere s djevojkom Anne prepisuje u bilježnicu. Kada duboko u noć završi s pregledom cijelog tjedna, Anne još jednom izlazi iz svoje sobe, gurne poslovne račune k bilješkama u džep kaputa, a ostatak baci u stari papir.

Djevojka leprša, ona je ptičica nježnih krila i finog perja, ima još malo paperja iz djetinjih dana na početku vlasišta i meke, sjajne obraze. Nemoguće je nagledati se neiscrpne djevojčine živahnosti. Thomas se jako brine za tjelesnu dobrobit djevojke koja cijeli dan jede samo sitne zalogaje, pola sendviča od sira, jednu čašicu običnog jogurta, jednu jabuku sorte Prestolonasljednik Rudolf, te su najmanje. Navečer će smijući se odgovoriti: Naravno da nisam, kad Thomas pita je li već jela. Djevojka se veseli kad se Thomas onda požuri da joj nabavi nešto za jelo. Ona voli tu hitnost na početku njihovih susreta i nervozu koja nastaje od uzbuđenja što ga vidi. Djevojka ne želi vidjeti Thomasa u sitom stanju, boji se da će izostati uzbuđenje koje je možda moguće samo na prazan želudac. Mora se sabrati da ne leprša, dlanovima i rukama i dahom, neprekidno se smije i šali, što Thomasu predstavlja izazov. Ne može pratiti djevojku, skroz ga je smela, kaže, ali djevojka zna da Thomas od njene obijesti živne, sve dok se naposljetku, nakon jela, djevojka ne umiri, pomalo iscrpljena. No onda se već Thomas oslobodio svog umora, brblja i promatra djevojku toplu od jela, koja ponekad na kraju smijeha uzdahne. Dva jahača koji, nakon što je čas jedan

bio prvi, čas drugi puštao svog konja da pojuri, napokon jašu jedan pored drugog s opuštenim uzdama, udubljeni u razgovor. A prije si često jahala? upita Thomas. Djevojka ima izraz lica koji izražava nezadovoljstvo. Pričaj, kaže Thomas. Ponekad imam dojam, kaže djevojka, da želiš da sam mlađa nego što jesam. Ti uopće ne znaš, kaže Thomas, koliko si sada mlada. Djevojka promatra ubrus koji gurne do ruba stola. Popijmo za kraj večeri neko slatko vino, kaže Thomas, u čast mladosti. Anne se čudi desertnom vinu na računu. Djevojka od toga bude pripita. Dođi, odvest ću te kući, kaže Thomas, smjestit ću te u krevet. Kad Thomas večer provodi s djevojkom, obično tek nakon ponoći dolazi u stan. Djevojka je zaspala još prije nego što je otišao, ima miran san, na čemu joj Thomas zavidi. Obukao se, otišao u kupaonicu i umio se. Mokrim je rukama uredio kosu i obrisao se djevojčinih ručnikom. Kad se okrenuo u maloj, uskoj kupaonici, Thomas se udario o tuš-kabinu, buka plastike i metala. Promrsio je psovku i pričekao da se sve smiri. Thomas zna kako nečujno zatvoriti djevojčina vrata izvana. On također zna kako da vrata vlastitog stana otvori što tiše. Anne se svejedno probudi. Čuje ključ u bravi. Ništa ne pomaže što vrata stana zaključava, djevojka je već odavna ovdje. Anne sluša kako Thomas ide u kupaonicu i na WC, kako zatim zatvara vrata svoje sobe i iznutra se još jednom naslanja na njih. Koraci i tišina i još jednom koraci. Gleda u kompjutor i još jednom u mobitel. Ne zna da je djevojka već izašla iz njega i da se više ne zna vratiti. On ne zna mnogo, pomisli Anne, a dok pada u san pomisli i da s Thomasom treba razgovarati o djevojci.

Anne prelazi rukom po rebrenom luku prema leđima, sve dok uz kralježnicu ne osjeti otvrdnuće koje je prije tjedan ili dva slučajno otkrila. Ne može razabrati buja li kuglica u mesu ili raste iz kože. Anne sjedi na rubu kade s jednom rukom oko trupa. Čuje kako netko prolazi stanom i osjeti hladan zrak na goljoj koži kad iz kupaonice stupi u predsoblje. Možeš li nešto pogledati? kaže Anne na kuhinjskom pragu. Thomas odloži čašu za vodu iz koje je pio. Sjedni, kaže on i zakorači prema stolu. Anne je ruke prekrížila na grudima, a dlanove položila na ramena. Nije to ništa, želi reći, sigurno nije ništa, ali prati njegovu kretnju i sjedne. Thomas stoji iza nje. Moraš mi pokazati gdje je to, kaže on. Anne podigne potkošulju i opipava. Ovdje. Thomasov prst odmakne njen u stranu i pređe preko otvrdnuća, jednom odozgo nadolje, drugi put odozdo nagore, zatim lagano pritisne. Nije to ništa, kaže on i povuče potkošulju preko njenih leđa. Vidi se gnoj, za nekoliko dana možeš ga istisnuti. Anne ispruži ruku straga da pokrije to mjesto pa se okrene. Thomas se udalji i posegne za čašom, kimne umirujući je. Anne odmahne glavom. Iziđe iz kuhinje, ode u kupaonicu, prođe mali prostor pa se nađe ispred uskog, visokog prozora.

Okrene se i nasloni noge uz radijator. Anne čučne, klizne niz radijator. Uz leđa topli metal. Pločice na podu bijele su s tamnoplavim kutovima. U prašini Anne prepoznaje male otiske stopala. Djevojka je šmugnula pred ogledalo i ogledala se u njemu. Anne stane onamo gdje je stajala djevojka. Promatra početak vlasišta, kapke, usne. Kožu na vratu i u udubini između ključnih kostiju. Nadlaktice. Ispod pazuha i na dekolteu potkošulja je duboko krojena, tkanina je rastegnuta. U visini pazuha tkanje se zgušnjava na zaobljenjima i pada ispod njih. Grudi su malene, ali ipak preteške. Istanjena tkanina potkošulje prijanja uz trbuh. Kad se Anne vrati, Thomas sjedi za stolom. Ima mobilni telefon pred sobom i tipka po njemu. Thomas, kaže Anne. On načini kretnju, ekran se zacrni, zatim podigne pogled. Ona stoji na vratima i zna što on vidi. On također počinje od lica. Naniže preko vrata, ključnih kostiju, ramena. Nadlaktice, pazuha, tkanje zgusnuto na zaobljenjima. Potkošulja pokriva grudi i trbuh. Kupaonsko ogledalo ne seže dalje. Anne se okrene i odlazi u svoju sobu, želi napokon spavati. Na granici sna čuje kako Thomas izlazi iz stana.

Naklada Ljevak
Kopačevski put 1c, 10000 Zagreb
www.ljevak.hr

Za nakladnika Ivana Ljevak Lebeda
Urednica Nada Brnardić
Lektura, korektura Ana Oproiu
Naslovnica Lucija Gudek, Ram
Prijelom Grafija
Tisak Feroproms

Knjiga je tiskana uz novčanu potporu
Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001076136.
ISBN 978-953-355-458-7